Mycket kort sammanfattning av etikkapitlet (kap. 9) i SOU: 2022:7

Carl-Reinhold Bråkenhielm, Kärnavfallsrådet

Disposition

- en teoretisk bakgrund till de frågor som kapitlet kommer att behandla och presenterar det s.k. *icke-identitetsproblemet* (9.3-9.4).
- kortfattad analys av den betydelse *icke-identitetsproblemet har för kärnavfallsfrågan* (9.5).
- betydelsen av den s.k. *person-påverkande principen* klargörs och olika grundinställningar till principen förklaras (9.6-9.9).
- ett försök till en lösning av icke-identitetsproblemet som också erbjuder *en moralisk motivering för vårt ansvar för kommande generationer och vikten av en hållbar och uthållig hantering av kärnavfallet* (9.10-9.11).
- *sammanfattning* (9.12).

Icke-identitetsproblemet – ett exempel

The 14- Year-Old Girl. This girl chooses to have a child. Because she is so young, she gives her child a bad start in life. Though this will have bad effects throughout this child's life, his life will, predictably, be worth living. If this girl had waited for several years, she would have had a different child, to whom she would have given a better start in life.

Parfit, *Reasons and Persons*, s. 358. OUP Oxford. Kindle Edition)

Hantering av kärnavfall

Ett land står inför valet mellan två olika lösningar att ta hand om det radioaktiva avfallet från sina kärnkraftverk. Det ena alternativet är att bygga ett långsiktigt säkert geologiskt slutförvar. Ett billigare och snabbare alternativ är att i stället skjuta upp beslutet om ett slutförvar ca 100–200 år och bygga ut ett existerande mellanlager och/eller bygga ett nytt mellanlager. Landet väljer den senare lösningen med ett mellanlager och efter hundra år inträffar en naturkatastrof som förorsakar att mellanlagret översvämmas. Radioaktivt material läcker ut och 100-tals människor får strålskador.

(SOU 2022:7, s. 171 f.)

Den personpåverkande principen (PPP)

(1) Man vållar en person skada bara om och blott om man gör livet sämre för just *den* enskilda personen

(2) Om man accepterar PPP, så gör den 14-åriga flickan inte något moraliskt fel och det är inte fel att bygga ett mellanlager för kärnavfall

(3) Om man avvisar PPP, så behöver vi en annan princip för att förklara varför den 14-åriga flickan gör fel och varför det är fel att välja ett mellanlager för kärnavfall

(4) En sådan princip är utilitarismen som handlar om summan av välbefinnande istället för individuella personer

(5) Utilitarismen leder till den ”motbjudande slutsatsen”

Elizabeth Harmans alternativa förklaring

(1) Harman accepterar icke-identitetesproblemet och PPP, men avvisar utilitarismen

(2) Hon förespråkar istället bl.a. en jämförelseprincip, som innebär att vi har ”en skyldighet att inte skada om inte en skada kan uppvägas av större fördelar *för den [eller de] som skadas*” (SOU 2022:7, s. 179 – mitt tillägg).

(3) Harmans jämförelseprincip innebär att en lösning av kärnavfallsproblemet är moraliskt rätt om vi kan skydda oss och framtida generationer utan att skada – eller riskera att skada – några personer.